

Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών
Φιλοσοφική Σχολή
Τμήμα Μουσικών Σπουδών

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Θεσσαλονίκης
Σχολή Καλών Τεχνών
Τμήμα Μουσικών Σπουδών

Διατμηματικό συμπόσιο

Αρχαίοι μύθοι και μουσική δημιουργία

στο πλαίσιο της έκθεσης «Το Λούβρο στη Θεσσαλονίκη.
Ευρώπη και ελληνικοί μύθοι: 16^{ος}– 19^{ος} αι.»

Θεσσαλονίκη, 21 & 22 Οκτωβρίου 2012
Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών Α.Π.Θ.

Πρόγραμμα

Οργανωτική επιτροπή

Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών:
Νίκος Μαλιάρας, Ιωάννης Φούλιας.

Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης:
Εύη Νίκα-Σαμψών, Θεόδωρος Κίτσος, Κώστας Χάρδας.

Πρόγραμμα συμποσίου

Κυριακή 21 Οκτωβρίου

12.00 – 12.30 Προσέλευση – Καλωσόρισμα

1^η συνεδρία (προεδρεύων: Νίκος Μαλιάρας)

12.30 – 12.50 Δημήτρης Κούντουρας
«Zefiro, Tirsi e Clori: Οι ελάσσονες μυθολογικοί χαρακτήρες στο ιταλικό μαδριγάλι»

12.50 – 13.10 Θεόδωρος Κίτσος, Γιώργος Σακαλλιέρος
«Ο θρήνος ταιριάζει στην Αριάδνη: Μια συνεξέταση των *lamenti* της Αριάδνης των Monteverdi και Lawes»

13.10 – 13.30 Εύη Νίκα Σαμψών
«Οι μουσικές μεταμορφώσεις του Ηρακλή στη δραματουργία της όπερας του μπαρόκ»

13.30 – 13.50 Αθανάσιος Τρικούπης
«*Laßt uns sorgen, laßt uns wachen*, *Dramma per musica* BWV 213: Ο μύθος του Ηρακλή στο σταυροδρόμι της Αρετής και της Κακίας και η μουσική του απόδοση από τον Johann Sebastian Bach»

13.50 – 14.30 Συζήτηση

Διάλειμμα

2^η συνεδρία (προεδρεύων: Χαράλαμπος Χ. Σπυρίδης)

17.30 – 17.50 Νίκος Μαλιάρας
«Ο κύκλος της Μήδειας και του Ιάσονα και οι μελοποιήσεις του: Ένα μπαρόκ, κλασικό, ρομαντικό και νεοκλασικό θέμα. Μερικές επισημάνσεις»

17.50 – 18.10 Ιωάννης Φούλιας
«Ο μύθος του Φαέθοντος στην ενόργανη προγραμματική μουσική του κλασικισμού και του ρομαντισμού: Dittersdorf και Saint-Saëns»

18.10 – 18.30 Κώστας Καρδάμης
«Διονυσίου Ροδοθεάτου, *Oitona* (1876): Ένας κελτικός μύθος στην Κέρκυρα»

18.30 – 19.00 Συζήτηση

20.00 Συναυλία

«Αρχαίος μύθος και αναγεννησιακή μουσική δημιουργία»

Όλγα Παπακωνσταντίου, Αθηνά Μηλούση, Χριστόφορος Ψαλτόπουλος, Πέτρος Πασβάντης (τραγούδι), Δημήτρης Κούντουρας (φλάουτο με ράμφος), Θεόδωρος Κίτσος (λαούτο, θεόρβη)

Δευτέρα 22 Οκτωβρίου

- 11.00 – 13.00 Πρώτη συνεδρίαση των ιδρυτικών μελών της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας (Ε.Μ.Ε.)
- 14.00 – 15.00 **Ομιλία – Ξενάγηση στην έκθεση**
Αλεξάνδρα Γουλάκη Βουτυρά
«Ευρώπη και ελληνικοί μύθοι, 16^{ος}–19^{ος} αι. (μουσικά θέματα)»
- Διάλειμμα**
- 3^η συνεδρία (προεδρεύουσα: Εύη Νίκα Σαμψών)**
-
- 16.00 – 16.20 Χαράλαμπος Χ. Σπυρίδης
«*Τί ἔστιν ὃ μίαν ἔχον φωνὴν τετράπουν καὶ δίπουν καὶ τρίπουν γίνεται;*»
- 16.20 – 16.40 Ντόρα Ψαλτοπούλου
«Η κραυγή της Μέδουσας: Γέννηση μουσικής – ανάδυση Φωνής»
- 16.40 – 17.00 Κώστας Χάρδας
«Ένας αρχαίος και ένας αρχαιοφανής μύθος στην υπηρεσία του 'νέου':
Πυγμαλίων του Γ.Α. Παπαϊωάννου και *Ταναγραία* του Γ. Σισιλιάνου»
- 17.00 – 17.20 Αθανάσιος Ζέρβας
«Δημιουργικές μουσικές επινοήσεις σε μυθικά γεγονότα: συγκριτική ανάλυση και ανασύνθεση αποσπασμάτων από τη μουσική φιλολογία»
- 17.20 – 17.40 Iwona Glinka Beata
«*Cassandra's Dream Song* για σόλο φλάουτο του Brian Ferneyhough:
Συνδυασμός ελληνικού μύθου με την αισθητική της νέας πολυπλοκότητας»
- 17.40 – 18.30 Συζήτηση

Περιλήψεις

Κούντουρας Δημήτρης

«Zefiro, Tirsi e Clori: Οι ελάσσονες μυθολογικοί χαρακτήρες στο ιταλικό μαδριγάλι»

Σε αντίθεση με τις πρώτες όπερες, όπου συναντάμε τους γνωστότερους μυθολογικούς χαρακτήρες, κυρίως σε ζευγάρια, όπως τον Ορφέα και την Ευρυδίκη ή την Αριάδνη και τον Θησέα, στο μαδριγάλι του 16^{ου} αιώνα αλλά και του πρώιμου Μπαρόκ, οι μυθολογικοί ήρωες των έργων είναι πολύ λίγο γνωστοί. Ο Ζέφυρος, ο Θύρσις, η Χλωρίδα και η Φυλλίδα είναι οι χαρακτήρες που εμφανίζονται συχνότερα στο ρεπερτόριο του ιταλικού μαδριγαλιού ενώ οι ίδιοι πρωταγωνιστούν σε έργα σημαντικών συγγραφέων της Ιταλίας της Αναγέννησης και είναι εμπνευσμένοι από τους κλασικούς συγγραφείς Οβίδιο, Θεόκριτο και Βιργίλιο. Οι ελάσσονες αυτοί χαρακτήρες μεταμορφώνονται σε αληθινούς ήρωες και αποκτούν πρωταγωνιστικό χαρακτήρα σε πολλά έργα συνθετών όπως ο Carlo Gesualdo, ο Sigismondo d' India, ο Luzzasco Luzzaschi, ο Luca Marenzio, ο Claudio Monteverdi και άλλοι. Αναμέσα σε ανώνυμους ποιητές που έγραψαν ποιητικά κείμενα για μαδριγάλια υπάρχουν και κάποιοι από τους γνωστότερους ιταλούς της εποχής. Τόσο ο Jacopo Sanazzaro και ο Giambattista Guarini όσο και ο Torquato Tasso και ο Ottavio Rinuccini αλλά και ο νεωτεριστής Giambattista Marino, έγραψαν έργα με πρωταγωνιστές νύμφες και ποιμένες εδραιώνοντας το μαδριγάλι ως πρεσβευτή του ποιμενικού ιδιώματος στο δεύτερο μισό του 16^{ου} αιώνα. Ο ποιμένας εμφανίζεται ως Tirsi, χαρακτήρας ελάχιστα γνωστός στην αρχαιότητα με αναφορά σχεδόν αποκλειστικά στον Θεόκριτο, ενώ η νύμφη συχνά συναντάται ως Filli ή Clori. Το θέμα των σύντομων αυτών ποιημάτων είναι ερωτικό ενώ κάποιες φορές αναδεικνύεται η δύναμη του έρωτα άλλοτε πάλι δίνεται έμφαση στον πόνο του έρωτα χωρίς ανταπόκριση. Άλλες θεότητες που συμπληρώνουν το ποιμενικό-αρκαδικό τοπίο, υπήρξαν ο Zefiro, ευνοϊκός δυτικός άνεμος, ο Amor ως θεότητα του έρωτα τον οποίο συχνά επικαλούνται οι πρωταγωνιστές καθώς και λιγότερο γνωστοί χαρακτήρες όπως η Procne και η Filomena, τραγικές φιγούρες των μεταμορφώσεων του Οβιδίου.

Κίτσος Θεόδωρος, Σακαλλιέρος Γιώργος

«Ο θρήνος ταιριάζει στην Αριάδνη: Μια συνεξέταση των *lamenti* της Αριάδνης των Monteverdi και Lawes»

Η εγκατάλειψη της Αριάδνης από τον αγαπημένο της Θησέα στο νησί της Νάξου αποτέλεσε πηγή έμπνευσης για αρκετούς συνθέτες του 17^{ου} αιώνα, αρχής γενομένης από τον Claudio Monteverdi. Ο θρήνος της Αριάδνης του Monteverdi, στην οπερατική του μορφή (1608), αποτέλεσε ένα έργο ορόσημο για την εποχή του (και όχι μόνο) καθώς υπήρξε πρότυπο εκφραστικότητας και μετάδοσης των εννοιών των λέξεων και των παθών που βρίσκονται πίσω από αυτές μέσω του νέου τρόπου σύνθεσης, της μελωδικής απαγγελίας (*recitativo*). Αρκετά χρόνια αργότερα, όταν οι νέες συνθετικές τάσεις άρχισαν να εισάγονται από την Ιταλία στην Αγγλία, ο θρήνος της Αριάδνης μελοποιημένος από τον Henry Lawes άφησε για

μία ακόμη φορά το στίγμα του, καθώς υπήρξε ένα έργο το οποίο εγκωμιάστηκε από τους σύγχρονούς του.

Στην παρούσα ανακοίνωση πρόκειται να εξεταστούν τα δύο αυτά έργα τα οποία, παρά το γεγονός ότι διαφέρουν στον τόπο και το χρόνο προέλευσής του και επομένως το κοινωνικό-πολιτισμικό πλαίσιο μέσα στο οποίο δημιουργήθηκαν, μοιράζονται πολλά κοινά στοιχεία. Πέρα από την κοινή θεματολογία τους, η νεωτεριστικότητά τους, ο χαρακτήρας τους, η έκτασή τους, το γεγονός ότι αποτελούν από τα πρώτα έργα του είδους τους για τις χώρες τους και η απήχηση στο κοινό της εποχής τους αποτελούν ορισμένους συνδετικούς κρίκους των δύο υπό εξέταση έργων. Επιπλέον, θα διερευνηθεί το αν και κατά πόσο το έργο του Monteverdi αποτέλεσε πρότυπο ή πηγή έμπνευσης για τον Lawes όπως αποτέλεσε για αρκετούς άλλους συνθέτες.

Νίκα Σαμψών Εύη

«Οι μουσικές μεταμορφώσεις του Ηρακλή στη δραματουργία της όπερας του μπαρόκ»

Ο μύθος του Ηρακλή, του πανίσχυρου και δημοφιλούς ήρωα δράσης της αρχαιοελληνικής μυθολογίας με τις υπεράνθρωπες δυνάμεις, αποτέλεσε πηγή έμπνευσης για πολλούς συνθέτες, οι οποίοι πρόβαλαν συνθετικά τις αρετές και τους άθλους του στο πλαίσιο ωστόσο διαφορετικών συνθετικών κατηγοριών και υφολογικών στοιχείων. Στην όπερα και στο σύγχρονο μουσικό θέατρο εν γένει ο μύθος του Ηρακλή επανήλθε σε πολλαπλές εκδοχές και με ποικίλες διασυνδέσεις προσώπων. Ειδικότερα στην όπερα του μπαρόκ, ήδη στις πρώτες δημιουργίες του 17^{ου} αιώνα, ο Ηρακλής και οι άθλοι του πρόσφεραν την κατάλληλη ύλη ανάπτυξης των μουσικοδραματουργικών μοτίβων που κυριάρχησαν στα διάφορα είδη του μουσικού θεάτρου. Η εισήγηση επιχειρεί να καταγράψει τις ειδολογικές ιδιαιτερότητες στις συνθέσεις των Francesco Cavalli, Georg Friedrich Händel, Johann Sebastian Bach και Christoph Willibald Gluck και να αναδείξει τη σημασία τους για την ανέλιξη των επιμέρους ειδολογικών κριτηρίων.

Τρικούπης Αθανάσιος

«*Laßt uns sorgen, laßt uns wachen*, Drame per musica BWV 213: Ο μύθος του Ηρακλή στο σταυροδρόμι της Αρετής και της Κακίας και η μουσική του απόδοση από τον Johann Sebastian Bach»

Το 1733, ο Bach συνθέτει το Drame per musica, *Laßt uns sorgen, laßt uns wachen*, το οποίο είναι ευρέως γνωστό ως *Hercules auf dem Scheidewege* (Ο Ηρακλής στο σταυροδρόμι), για τον εορτασμό της γενέθλιας ημέρας του ενδεκάχρονου πρίγκιπα της Σαξονίας Friedrich Christian. Το λιμπρέτο που γράφεται από το συνεργάτη του συνθέτη Christian Friedrich Henrici φέρει παιδαγωγικό χαρακτήρα προτρέποντας τον νεαρό πρίγκιπα να ακολουθήσει το παράδειγμα του μυθικού ήρωα στην επιλογή του δρόμου της Αρετής.

Η παρούσα εισήγηση εξετάζει το συγκεκριμένο έργο καταρχάς μέσα από το ιστορικό πλαίσιο και τις κοινωνικές συνθήκες της εποχής, με μία σύντομη αναφορά στα σχετιζόμενα πρόσωπα και τη συνήθη μουσική πράξη για τέτοιου είδους εορταστικές εκδηλώσεις. Ακολούθως σχολιάζεται το λιμπρέτο του Christian Friedrich Henrici –γνωστού με το ψευδώνυμο Picander–, το οποίο γράφτηκε ειδικά για τη συγκεκριμένη περίπτωση και εξετάζονται ο

τρόπος με τον οποίο ο Picander επεξεργάζεται τον αρχαίο μύθο του Ηρακλή, οι παρεμβάσεις του συγγραφέα και ο συσχετισμός τους με τις αισθητικές αντιλήψεις της εποχής, καθώς και οι λεκτικές αναφορές που γίνονται για το πρόσωπο του εορτάζοντα πρίγκιπα. Στη συνέχεια, η μελέτη εστιάζει στον σχολιασμό του μουσικού κειμένου του έργου, αναλύοντας, μεταξύ άλλων, παραμέτρους ως προς την απόδοση του λιμπρέτου μέσα από μουσικούς συμβολισμούς, ως προς τις επιλογές του Bach στις αντιστοιχίσεις προσώπων-φωνών, αλλά και ως προς ορισμένα ενδιαφέροντα αμιγώς μουσικά χαρακτηριστικά. Τέλος γίνεται αναφορά στο φαινόμενο του αυτοδανεισμού, δεδομένου ότι όλο το κύριο σώμα του έργου, με εξαίρεση τα *recitativi*, χρησιμοποιείται και σε άλλα έργα του συνθέτη.

Μαλιάρας Νίκος

«Ο κύκλος της Μήδειας και του Ιάσονα και οι μελοποιήσεις του: Ένα μπαρόκ, κλασικό, ρομαντικό και νεοκλασικό θέμα. Μερικές επισημάνσεις»

Ο μυθολογικός κύκλος του Ιάσονα και της Μήδειας δεν ανήκει σε εκείνους που απασχόλησαν προνομιακά ή έστω συχνά τους ποιητές και τους συνθέτες όπερας μετά το 1600. Ωστόσο, είναι αξιοσημείωτο ότι οι μετρημένες μελοποιήσεις του εκτείνονται σχεδόν σε όλες τις περιόδους της μουσικής ιστορίας (από τον μέσο 17^ο ως τον 20^ο αιώνα), ακόμα και σε εκείνες όπου ο χειρισμός αρχαίων μύθων ως υποθέσεων όπερας δεν βρίσκεται στο επίκεντρο της μουσικής δημιουργίας. Ο ίδιος ο μύθος, με τις πολλές διαφορετικές παραλλαγές του, καθοδηγεί ως ένα βαθμό τους λιμπρετίστες και τους συνθέτες προς διαφορετικές κάθε φορά λύσεις. Οι λύσεις όμως αυτές και οι κατευθύνσεις που ακολουθούνται, τα στοιχεία του μύθου που επιλέγεται να προβληθούν κάθε φορά, είναι αντίστοιχα όχι μόνο προς τη μουσική αισθητική αντίληψη κάθε εποχής, αλλά και προς γεγονότα και καθέκαστα που ανάγονται στον ιστορικό και κοινωνικό περίγυρο, και ενίοτε διαφέρουν από χώρα σε χώρα. Το ίδιο το επίκεντρο του μύθου, η φρικιαστική πράξη της Μήδειας να σκοτώσει τα παιδιά της, ως αποτέλεσμα της απιστίας του Ιάσονα, ερμηνεύονται και φωτίζονται κάθε φορά διαφορετικά, όχι μόνο ως πράξη τυφλής εκδίκησης αλλά ενίοτε και ως πράξη ανεξαρτησίας. Στην εισήγησή μας προσπαθούμε να αποτυπώσουμε, κατ' αρχάς, και στη συνέχεια να διερευνήσουμε και να ερμηνεύσουμε το φαινόμενο αυτό, χρησιμοποιώντας τόσο ιστορικά όσο και μουσικοαισθητικά και υφολογικά κριτήρια.

Φούλιας Ιωάννης

«Ο μύθος του Φαέθοντος στην ενόργανη προγραμματική μουσική του κλασικισμού και του ρομαντισμού: Dittersdorf και Saint-Saëns»

Ο μύθος του Φαέθοντος, γιου του θεού Ηλίου (Φοίβου), ο οποίος ζήτησε και έλαβε ως χάρη από τον πατέρα του να οδηγήσει αυτός για μία ημέρα το άρμα του ηλίου στους αιθέρες, αλλά δεν κατάφερε να ελέγξει την πορεία του και ανάγκασε τον Δία να τον κατακρημνίσει με έναν κεραυνό του προτού η γη καταστραφεί ολοσχερώς, εισήχθη ως θέμα στην μουσική δημιουργία με την μουσική τραγωδία *Phaëton* (1683) του Jean-Baptiste Lully. Από εκεί και ύστερα, ακολούθησαν και άλλες περίφημες συνθέσεις βασισμένες στο ίδιο θέμα, όπως η *opera seria Fetonte* (1768) του Niccolò Jommelli, η προγραμματική συμφωνία *Η πτώση του Φαέθοντος* (1781) του Carl Ditters von Dittersdorf αλλά και το συμφωνικό ποίημα *Phaëton* (1873) του Camille Saint-Saëns. Τα δύο τελευταία έργα αποτελούν το αντικείμενο της παρούσας ανακοίνωσης. Πρόκειται για δύο ενόργανες συνθέσεις, που είναι μάλιστα από τις

πλέον αντιπροσωπευτικές της προγραμματικής μουσικής δημιουργίας στην κλασική και την ρομαντική περίοδο, αντίστοιχα. Η παρουσίασή τους γίνεται με αναφορά στην κλασική πηγή των *Μεταμορφώσεων* του λατίνου ποιητή Οβιδίου και δίνει έμφαση τόσο στα κοινά σημεία όσο και στις διαφορές που παρατηρούνται ως προς την προσέγγιση του μύθου από μέρους των δύο συνθετών αλλά και τα μέσα με τα οποία αυτοί υλοποιούν εν προκειμένω το δεδομένο προγραμματικό περιεχόμενο.

Καρδάμης Κώστας

«Διονυσίου Ροδοθεάτου, *Oitona* (1876): Ένας κελτικός μύθος στην Κέρκυρα»

Η όπερα του Διονυσίου Ροδοθεάτου *Oitona* παρουσιάστηκε στη μονόπρακτη εκδοχή της στην Κέρκυρα τον Ιανουάριο του 1876 ενθουσιάζοντας το κοινό. Η υπόθεσή της βασιζόταν στο ομότιτλο έργο που αποδίδεται στον «Όμηρο του Βορρά», τον εξίσου μυθικό ποιητή Ossian. Το όνομα του Κέλτη ποιητή είχε καταστεί εμβληματικό κατά τη λεγόμενη «προ-Ρομαντική» και «πρωτό-Ρομαντική» περίοδο, και στα επόμενα χρόνια έφτασε να θεωρείται, όπως αναφέρει ο Carl Dahlhaus, «ο προστάτης άγιος της ρομαντικής μουσικής». Ωστόσο, φτάνουν τα δεδομένα αυτά για να αιτιολογηθεί πλήρως η επιλογή του Ροδοθεάτου το 1876; Η προτεινόμενη παρουσίαση θα επιχειρήσει να προσεγγίσει τη χρήση της κελτικής μυθολογικής πλοκής στην Ελλάδα υπό το φως της διάδοσης των βαγκνερικών έργων στην Ιταλία του 1870, των μελοδραματικών συνηθειών της εποχής, του αιτήματος για δημιουργία «ελληνικού μελοδράματος» και διαφόρων νέων στοιχείων που αφορούν στη ζωή του Ροδοθεάτου και στη μετέπειτα πορεία του μελοδράματός του.

Γουλάκη Βουτυρά Αλεξάνδρα

«Ευρώπη και ελληνικοί μύθοι: 16^{ος}–19^{ος} αι. (μουσικά θέματα)»

Με αφορμή την έκθεση που φιλοξενούμε το φθινόπωρο του 2012 στο Τελλόγλειο Ίδρυμα από το Λούβρο με θέμα : «Ευρώπη και ελληνικοί μύθοι: 16^{ος}–19^{ος} αι.» θα σχολιάσω τα μουσικά θέματα της έκθεσης καθώς και τη σύνδεσή τους με την όπερα ή τη μουσική εκτέλεση της εποχής τους σαν μια εξειδικευμένη και σχολιασμένη ξενάγηση σε αυτό το πρωτότυπο και αδημοσίευτο στον κύριο όγκο του εικαστικό υλικό.

Σπυρίδης Χαράλαμπος Χ.

«Τί ἔστιν ὃ μίαν ἔχον φωνὴν τετράπουν καὶ δίπουν καὶ τρίπουν γίνεται;»

Οι «παλαιοὶ ἢ Ἕλληνες φιλόσοφοι, τραγικοί και ποιητές εδίδασκον κρυφίως «μύθῳ φιλοσοφοῦντες» κάποιες αποκρύφους διδασκαλίες, κεκαλυμμένες με αριστοτεχνικόν φιλοσοφικόν τρόπον. Η απόκρυφος γνώσις δεν επετρέπετο «ἐπὶ ποινῇ θανάτου» να κοινολογηθῆ εκ των «μεμυημένων» εις τους «κοινούς» θνητούς: «οὐ τὰ πάντα τοῖς πᾶσι ρητὰ».

Ασχολούμενος με την εις βάθος ανάλυσιν χωρίων εκ της αρχαιοελληνικής γραμματείας, σχετικών με την Πυθαγόρειον μουσικὴν, επεκεντρώθην εις την λύσιν του αινίγματος των μουσῶν, το οποίον ἔλαβεν κι ἔθετεν ἄδουσα εμμελῶς κι εμμέτρως η Καδμεία Σφίγξ εις τους περαστικούς προς τις Θήβες και περί του οποίου θρυλούνται πλείστα ὄσα. Η Καδμεία Σφίγξ εἶχεν κεφαλὴν γυναικός, σώμα λέοντος, πτέρυγες γρυπός και ὄνυχες αετού. Μολονότι το

ακριβές αίνιγμα δεν τυγχάνει γνωστόν εξ αρχαίων πηγών, αλλ' εκ μεταγενεστέρων κειμένων, έλεγεν: «Τί είναι αυτό, το οποίον έχει μίαν φωνήν και το πρωί περπατεί εις τα τέσσερα, το μεσημέρι εις τα δύο και το βράδυ εις τα τρία;». Τον μη απαντώντα ορθώς η Σφίγξ τον έπνιγεν. Ο Οιδίπους, θρυλείται ότι έλυσεν το αίνιγμα λέγων ότι είναι ο άνθρωπος, εφ' όσον ως βρέφος «μπουσουλά» εις τα τέσσερα, μετά ορθούται στηριζόμενος εις τους δύο του πόδες και ως γέρων περπατεί σκυφτός εις τα τρία, υποβασταζόμενος υπό βακτηρίας. Με την λύσιν του αινίγματος η Σφίγξ κατεβαραθρώθη, οι Θηβαίοι εσώθησαν κι άρχισαν τα δεινά του Οιδίποδος...

Προσωπικώς επ' ουδενί δύναμαι να πιστέψω ότι εις το ανθρωποφαγικόν αίνιγμα του μύθου αποκρύπτονται οι τρεις ηλικίες του ανθρώπου κατά την Οιδιπόδειον απάντησιν και υποστηρίζω την δια του μύθου αυτού διδασκαλίαν συγκεκριμένων αποκρύφων Πυθαγορείων μουσικών θεωριών.

Ψαλτοπούλου Ντόρα

«Η κραυγή της Μέδουσας: Γέννηση μουσικής – ανάδυση Φωνής»

Η «οντογενετική» ανάπτυξη της φωνής αρχίζει με την πρώτη φωνητική έκφραση του νεογέννητου: την πρώτη κραυγή, το πρώτο κλάμα. «Σύμφωνα με κάποιες εθνικές λαϊκές παραδόσεις, ένας ακροατής μπορεί να καταλάβει το φύλο του νεογέννητου από το άκουσμα του πρώτου κλάματος» (στο Ψαλτοπούλου, 1992, σ.48).

Όπως ακριβώς και στη μυθολογία η μουσική γεννιέται από την κραυγή της Μέδουσας όταν την αποκεφαλίζει ο Περσέας. Από το κομμένο κεφάλι της γεννιούνται ο Χρυσάωρας, με σύμβολο το σπαθί που σημαίνει νόμος – όριο, και ο Πήγασος, με σύμβολο το φτερωτό άλογο που σημαίνει ελευθερία, δημιουργικότητα. Ο μύθος αυτός θα μπορούσε ν' αποτελεί μια αναπαράσταση του συμβολικού ευνουχισμού του ανθρώπου στη φάση του οιδιπόδειου.

Με τη φωνή μας, όπως την γνωρίζουμε, καθώς και τα λόγια μας κρύβουμε ή καλύπτουμε ή αρνιόμαστε την αλήθεια του υποκειμένου, η οποία ονομάζεται από τη Eu. Lemoine (1997) «Φωνή» (με κεφαλαίο Φ), και αρχίζει με την «κραυγή που ακούγεται με υφανπαγή από τη σιωπή» (σ.12).

Στη μουσικοθεραπεία ξεκινάμε από την άφωνη ή έμφωνη κραυγή προκειμένου να φτάσουμε στην ανάδυση της Φωνής του ανθρώπου, η οποία θα οδηγήσει στην αναμόρφωση εαυτού.

Χάρδας Κώστας

«Ένας αρχαίος και ένας αρχαιοφανής μύθος στην υπηρεσία του 'νέου': Πυγμαλίων του Γ.Α. Παπαϊωάννου και Ταναγραία του Γ. Σισιλιάνου»

Λίγο μετά την επιστροφή τους στην Ελλάδα από σπουδές στο εξωτερικό το 1950 και το 1956 αντίστοιχα, ο Γιάννης Α. Παπαϊωάννου και ο Γιώργος Σισιλιάνος στρέφονται σταδιακά προς την αρχαία ελληνική θεματική, παράλληλα με τη μουσική και θεσμική τους δράση για τη διάδοση των μοντερνιστικών μουσικών ιδεών στην Ελλάδα. Τα έργα *Πυγμαλίων* (1950) και *Ταναγραία* (1957) σηματοδοτούν με τον καλύτερο τρόπο αυτή τη στροφή, επειδή η θεματική και των δύο διαπραγματεύεται τη διαδικασία του γίνεσθαι: ο μύθος του *Πυγμαλίωνα* αναφέρεται, ως γνωστόν, στην σαγήνη του δημιουργού από το δημιούργημά του, ενώ η *Ταναγραία* ήταν ένας αρχαιοφανής μύθος, κατασκευασμένος για παράσταση χορού από τον Σισιλιάνο, ο οποίος ασχολείται με τη γέννηση και την εξέλιξη ενός κοριτσιού από την

Τανάγρα μετά από λήθαργο αιώνων (έχοντας ως αφορμή ένα πήλινο γυναικείο ειδώλιο που βρέθηκε στην Τανάγρα).

Οι αναλυτικές παρατηρήσεις που γίνονται στην παρούσα ανακοίνωση έχουν στόχο να διερευνήσουν τη διάδραση μουσικών στοιχείων που φέρουν διαφορετικές γενετικές καταβολές στη δυτική μουσική παράδοση (όπως η τονικότητα, η κλίμακα ολόκληρων τόνων, η πεντατονική και η οκτατονική κλίμακα, οι ατονικές συνηχήσεις και τα δωδεκαφθογγικά στοιχεία) στη διάρθρωση της μικροδομής και της μακροδομής των δύο έργων. Ταυτόχρονα, γίνεται προσπάθεια ερμηνείας των συμβολισμών που φέρνουν τα μουσικά αυτά στοιχεία στην μουσική απεικόνιση των παρακάτω πλαισίων αναφοράς: της εξωμουσικής –αρχαίας– θεματικής, της προσωπικής πορείας των δύο δημιουργών και, τέλος, του τρόπου κατανόησης της ροής της μουσικής ιστορίας (άρα και της στροφής των ελλήνων συνθετών προς τον μοντερνισμό) από τους δύο δημιουργούς.

Ζέρβας Αθανάσιος

«Δημιουργικές μουσικές επινοήσεις σε μυθικά γεγονότα: Συγκριτική ανάλυση και ανασύνθεση αποσπασμάτων από τη μουσική φιλολογία»

Από αρχαιότατων χρόνων οι Έλληνες έχουν ξεχωρίσει τον «μύθο» από τον «λόγο», τοποθετώντας τον «μύθο» ως δημιουργική αφήγηση γεγονότων που κινούνται στο πλαίσιο του φανταστικού/φαντασιακού, ενώ τον «λόγο» ως λειτουργία στο καθαρά συνειδητό –ως απόρροιά του από την γνώση.

Από την άλλη πλευρά, η μουσική διαθέτει τους δικούς της κανόνες και τεχνικές. Η προγραμματική μουσική και ειδικά η μουσική που δημιουργήθηκε για να υποστηρίξει και ερμηνεύσει ηχητικά ένα μύθο, περιορίζει ή αναπτύσσει περεταίρω το τελικό νοηματικό-συναισθηματικό-ηχητικό περιεχόμενο; Μειώνει ο μύθος την ξεκάθαρη (απόλυτη) έκφραση της μουσικής; Θα μπορούμε ενδεχομένως να μιλήσουμε για «μουσικό μυθικό ύφος»; Στην παρούσα εργασία θα αναλυθούν και θα συγκριθούν μουσικά αποσπάσματα που χρησιμοποιήθηκαν σε προγραμματικά έργα με μυθολογική θεματολογία. Επιπροσθέτως, θα διερευνηθεί αν πιθανές αναδιατάξεις/ανασύνθεση στο φθογγο-ρυθμικό πλαίσιο των μουσικών αποσπασμάτων επιδρούν ποιοτικά στο ηχητικό αποτέλεσμα.

Glinka Beata Iwona

«Cassandra's Dream Song για σόλο φλάουτο του Brian Ferneyhough: Συνδυασμός ελληνικού μύθου με την αισθητική της νέας πολυπλοκότητας»

Ο άγγλος συνθέτης Brian Ferneyhough (γεν. 1943) συνέθεσε το έργο *Cassandra's Dream Song* για σόλο φλάουτο το 1970. Ο τίτλος του έργου είναι εμπνευσμένος από την ελληνική μυθολογία και απεικονίζει μουσικά τον μύθο του Απόλλωνα και της Κασσάνδρας. Διακρίνεται για την μυσταγωγική και βαθιά διαλογιστική του διάθεση. Οι τεχνικές απαιτήσεις του έργου τανύονται στα όρια των ανθρωπίνων εκτελεστικών δυνατοτήτων. Συμβολικά, η βίαια εσωτερική μάχη της Κασσάνδρας και το τραγικό τέλος της εξωτερικεύονται στην υπερπροσπάθεια του εκτελεστή να αντεπεξέλθει τις τεχνικές δυσκολίες του έργου. Με το *Cassandra's Dream Song*, ο συνθέτης και κύριος εκπρόσωπος της σχολής της Νέας Πολυπλοκότητας Brian Ferneyhough επιχειρεί να αναδείξει την ικανότητα ενός μονοφωνικού οργάνου, όπως το φλάουτο, να παράγει ταυτόχρονα έναν μεγάλο όγκο «πληροφοριών» με

διαστρωμάτωση σε διαφορετικά επίπεδα. Το έργο αυτό απαιτεί μια ριζικά διαφορετική εκτελεστική πρακτική: πλήθος διευρυμένων τεχνικών, πολύπλοκοι ρυθμοί, λεπτομερέστατες οδηγίες εκτέλεσης και πολλαπλά πεντάγραμμα προς ανάγνωση. Επιπρόσθετα, ο εκτελεστής συνεισφέρει λειτουργικά στην μορφολογία του έργου μιας και ο Ferneyhough εξερευνά, επίσης, και την σχέση ανάμεσα σε ελεύθερα στα-όρια του αυτοσχεδιασμού- τμήματα και σε πλήρως καταγραμμένα.

Το έργο αποτελεί σταθμό του φλαουτιστικού ρεπερτορίου και πιστοποιεί την άρρηκτη και συνεχή ανά τους αιώνες σχέση της ευρωπαϊκής μουσικής με τον ελληνικό κόσμο.

Βιογραφικά

Γουλάκη Βουτυρά Αλεξάνδρα

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη, σπούδασε αρχαιολογία και ιστορία της τέχνης στο ΑΠΘ. Διδάκτορας του πανεπιστημίου της Βόννης. Δίδαξε ιστορία τέχνης στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του ΑΠΘ. Διδάσκει Μουσική Εικονογραφία στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ, επίσης ιστορία τέχνης και πολιτισμού σε άλλα τμήματα της Σχολής Καλών Τεχνών του ΑΠΘ. Δημιούργησε το *Αρχείο Μουσικής Εικονογραφίας* στο ΑΠΘ. 1999–2003 Πρόεδρος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών και 2003–2007 Κοσμήτορας της Σχολής Καλών Τεχνών ΑΠΘ. Μέλος του ICTM και του IMS. Τομείς δραστηριότητάς της, εκτός της Μουσικής Εικονογραφίας, είναι η νεοελληνική τέχνη, η νεοελληνική γλυπτική, το έργο του Γιαννούλη Χαλεπά, τα εργαστήρια μαρμαρογλυπτικής στο Αιγαίο κ.ά. Από το 1985 συμμετέχει σε ερευνητικά προγράμματα και Study Groups που αφορούν τη Μουσική Εικονογραφία. Οργάνωσε εκθέσεις στον τομέα της Εικονογραφίας στην Ελλάδα και στο εξωτερικό (συνεργασίες με τους *Φίλους του Ιδρύματος Μελίνα Μερκούρη*, με το ΥΠΠΟ, το *Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης και Αθηνών*, το *Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων* κ.ά.). Στα πλαίσια του προγράμματος Culture 2000 οργάνωσε εικονικές εκθέσεις και εκπαιδευτικά θέματα Μουσικής Εικονογραφίας για το Διαδύκτιο (*Ο Ρυθμός στη Μουσική και τον Χορό*). Από το 1996 είναι Γενική Γραμματέας του Δ.Σ. του Τελλογλείου Ιδρύματος του ΑΠΘ και έχει την ευθύνη οργάνωσης και υλοποίησης των προγραμμάτων του. Επιστημονική υπεύθυνη ερευνητικών προγραμμάτων στους τομείς των δραστηριοτήτων της, επιβλέπει διδακτορικές διατριβές και συμμετέχει σε επιστημονικές επιτροπές άλλων συναφών κλάδων. Έχει πολλές δημοσιεύσεις, βιβλία και άρθρα σε τομείς των δραστηριοτήτων της.

Ζέρβας Αθανάσιος

Ο Αθ. Ζέρβας είναι διδάκτωρ σύνθεσης του Πανεπιστημίου Northwestern των Η.Π.Α. και επίκουρος καθηγητής των θεωρητικών της μουσικής στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Καρδάμης Κώστας

Ο Κώστας Καρδάμης είναι μουσικολόγος και υπηρετεί ως λέκτορας στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου με γνωστικό αντικείμενο την Ιστορία της Νεοελληνικής Μουσικής. Στα ερευνητικά ενδιαφέροντά του συμπεριλαμβάνονται, επίσης, η μουσική για σύνολα πνευστών, η όπερα και η διάδραση μουσικής, κοινωνίας και πολιτικής. Είναι μέλος του Εργαστηρίου Ελληνικής Μουσικής του Τμήματος Μουσικών Σπουδών, της συντακτικής ομάδας των περιοδικών *Μουσικός Λόγος* και *Μουσικός Ελληνομνήμων*, καθώς και της ελληνικής επιτροπής της RILM. Επίσης, είναι Γενικός Επιμελητής της σειράς *Μνημεία Νεοελληνικής Μουσικής*. Από το 2003 έχει αναλάβει την επιμέλεια του Αρχείου και του Μουσείου της Φιλαρμονικής Εταιρείας Κερκύρας.

Κίτσος Θεόδωρος

Ο Θεόδωρος Κίτσος φοίτησε στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου σπουδάζοντας παράλληλα κιθάρα (πτυχίο και δίπλωμα με τους Π. Ιωάννου και Κ. Γρηγορέα αντίστοιχα). Στη συνέχεια μετέβη στην Αγγλία για να ειδικευτεί στην ερμηνεία παλαιάς μουσικής μελετώντας ιστορικά νυκτά έγχορδα (θεόρβη, λαούτο, μπαρόκ κιθάρα) με την E. Kenny. Ως υπότροφος του Ιδρύματος Μιχελή απέκτησε μεταπτυχιακή ειδίκευση από το Πανεπιστήμιο του York. Συνέχισε τις σπουδές του με υποτροφίες από το Ίδρυμα Ωνάση και το Πανεπιστήμιο του York και αναγορεύθηκε διδάκτορας το 2005.

Δίνει τακτικά διαλέξεις και ομιλίες ενώ εργασίες του έχουν δημοσιευτεί στα επιστημονικά περιοδικά *The Lute*, *Χρονικά Αισθητικής* και *Μουσικός Λόγος* και σε διάφορους συλλογικούς τόμους. Έχει συμμετάσχει σε ηχογραφήσεις δίσκων και συναυλίες στην Ελλάδα, το Ηνωμένο Βασίλειο, την Ισπανία, την Ιταλία, τη Γερμανία, τη Γαλλία, την Αυστρία, την Ελβετία, την Κροατία και τη Βουλγαρία με διάφορα σύνολα (Yorkshire Baroque Soloists, Latinitas nostra, Καμεράτα, Réjouissance, ΚΟΘ, ΚΟΑ, Ex silentio κ.ά) και σολίστ όπως οι Romina Basso, James Bowman, Max Emanuel Cencic, Robin Blaze, και Fabio Biondi.

Είναι λέκτορας στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου.

Κούντουρας Δημήτρης

Σπούδασε φλάουτο με ράμφος, φλάουτο τραβέρσο και ερμηνεία παλαιάς μουσικής στην Ανώτατη Σχολή Μουσικής της Ουτρέχτης (μεταπτυχιακό δίπλωμα σολίστ 2001), στο Ινστιτούτο Παλαιάς Μουσικής της Ακαδημίας του Μιλάνου (με υποτροφία του μιλανέζικου ιδρύματος Marco Fodella) καθώς και στο Ωδείο της πόλης της Βιέννης. Παράλληλα, σπούδασε μουσική του Μεσαίωνα και της Αναγέννησης στο Ινστιτούτο Παλαιάς Μουσικής της Ανώτατης Σχολής Μουσικής του Τρόσινγκεν με τον Kees Boeke αποφοιτώντας με μεταπτυχιακό δίπλωμα. Στα πλαίσια της διδακτορικής του διατριβής (υπό την επίβλεψη του κ. Μαλιάρα) ερεύνησε ζητήματα και σχέσης μυθολογίας, ουμανισμού και μουσικής κατά την Αναγέννηση.

Είναι ιδρυτικό μέλος των συνόλων Ex Silentio και Duo Goliardi και συνεργάζεται τακτικά με την Καμεράτα του Ο.Μ.Μ.Α. Έχει εμφανιστεί σε συναυλίες σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες και στη Ασία, μεταξύ άλλων, στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών και Θεσσαλονίκης, στη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών του Ωνασείου Ιδρύματος, στην Sala Verdi του Μιλάνου, στην Pablo Casals Hall του Τόκιο, στα διεθνή φεστιβάλ J.S. Bach της Ρίγα, Styriarte του Γκκρατς, Trigonale της Καρινθίας, στο ιστορικό Teatro Coccia της Νοβάρρα, στο φεστιβάλ Αθηνών, στο Μεσογειακό Φεστιβάλ Παλαιάς Μουσικής του Μπάρρι κ.α. Έχει ηχογραφήσει για την Talanton, την ARKYS και σε παραγωγές μπαρόκ όπερας για την MDG και την DECCA. Έχει δώσει σεμινάρια και διαλέξεις σχετικά με την ερμηνεία και τη θεωρία της μουσικής μέχρι και το Μπαρόκ στο Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ., στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο, στις ανώτατες σχολές μουσικής του Λουγκάνο, του Τρόσινγκεν και του Κλάγκενφουρτ ενώ έχει την καλλιτεχνική επιμέλεια της σειράς «Παλαιά Μουσική στον Άγιο Παύλο» της Αθήνας.

Μαλιάρας Νικόλαος

Ο Νίκος Μαλιάρας γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε φιλολογία στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και πιάνο στο Εθνικό Ωδείο Αθηνών. Στη συνέχεια πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές Βυζαντινής Φιλολογίας και Ιστορίας, Μουσικολογίας και Μουσικοπαιδαγωγικών στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου, από το οποίο αναγορεύθηκε

διδάκτωρ το 1990.

Στο διάστημα 1992–1995 υπηρέτησε ως ειδικός επιστήμων Μουσικολογίας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, ενώ το 1995 εξελέγη μέλος ΔΕΠ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, όπου και διδάσκει ανελλιπώς μέχρι σήμερα μαθήματα Ιστορίας της Μουσικής, Ιστορίας των Μουσικών Οργάνων και Μουσικής Ανάλυσης, και επιβλέπει Σεμινάρια ανάλογου περιεχομένου. Από τον Σεπτέμβριο του 2010 είναι Πρόεδρος του Τμήματος και από τον Ιούνιο του 2011 Διευθυντής του Τομέα Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας και του Εργαστηρίου Μελέτης της Ελληνικής Μουσικής.

Έχει δημοσιεύσει πέντε βιβλία, πολλά άρθρα και κείμενα σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά, έχει συμμετάσχει σε διεθνή συνέδρια στην Ελλάδα και το εξωτερικό και υπήρξε συνεργάτης και επιμελητής εκδόσεων του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών, όπου έχει δημοσιεύσει πολλές μελέτες του.

Τα ερευνητικά του διαφέροντα επικεντρώνονται στην ιστορική και αναλυτική μελέτη της μουσικής του Μανώλη Καλομοίρη και άλλων εκπροσώπων της Εθνικής Σχολής, καθώς και στην εξερεύνηση του πεδίου της βυζαντινής κοσμικής μουσικής και των μουσικών οργάνων μέσα από τις ιστορικές, φιλολογικές, αρχαιολογικές και εικονογραφικές πηγές. Έχει μελετήσει επίσης ιδιαίτερα το έργο των Μπαχ, Μπραμς, Σοπέν, Μέντελσον και Στραβίνσκυ και έχει δημοσιεύσει σχετικές μελέτες.

Ο Νίκος Μαλιάρας είναι διευθυντής της Μικτής Χορωδίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών από την ίδρυσή της (1998), με την οποία έχει εμφανιστεί στην Ελλάδα και το Εξωτερικό, καθώς και της Παιδικής Χορωδίας «Μανώλης Καλομοίρης», η οποία είχε δεκαπενταετή συνεργασία με την Εθνική Λυρική Σκηνή, το Φεστιβάλ Αθηνών, και το Μέγαρο Μουσικής. Είναι ακόμη Πρόεδρος του ΔΣ της Αθηναϊκής Συμφωνικής Ορχήστρας Νέων (ΑΣΟΝ), Γενικός Γραμματέας του Συλλόγου «Μανώλης Καλομοίρης» και μέλος του Συλλόγου των Φίλων της Ελληνικής Μουσικής Βιβλιοθήκης.

Νίκα Σαμψών Εύη

Η Εύη Νίκα-Σαμψών είναι αναπληρώτρια καθηγήτρια Ιστορικής Μουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και Πρόεδρος του Τμήματος. Γεννήθηκε στην Αθήνα και σπούδασε μουσική στο Εθνικό Ωδείο. Ακολούθησαν σπουδές Μουσικολογίας, Θεατρολογίας και Νεώτερης Γερμανικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου (Ludwig-Maximilians-Universität München: Magister Artium και Dr. phil.). Δίδαξε μαθήματα Ιστορικής Μουσικολογίας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης και στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών. Έχει συνεργαστεί με την Εθνική Λυρική Σκηνή, την *Εκδοτική Αθηνών*, το Γ' Πρόγραμμα της Ε.Ρ.Α. Έχει δημοσιεύσει άρθρα της στο επιστημονικό περιοδικό *Μουσικολογία*. Από τον Σεπτέμβριο του 1991 έχει τακτική συνεργασία με τον Τομέα Εκδόσεων του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών, όπου έχει αναλάβει την επιμέλεια πολλών εκδόσεων του Ο.Μ.Μ.Α., στις οποίες έχει δημοσιεύσει πολυάριθμα εξειδικευμένα μουσικολογικά κείμενα.

Ερευνητικά πεδία: Μορφολογία και Ανάλυση της Μουσικής του 18^{ου} και 19^{ου} αιώνα, Όπερα και είδη του Μουσικού Θεάτρου, Συνθετική Δημιουργία της Κλασικής Εποχής και του Ρομαντισμού και Νεοελληνική Μουσική.

Είναι πρόεδρος της Καλλιτεχνικής Επιτροπής για τα Μουσικά Σχολεία του Υπουργείου Παιδείας. Έχει διατελέσει για μεγάλο χρονικό διάστημα Γενική Γραμματέας του Εθνικού Συμβουλίου Μουσικής – Unesco. Είναι επίσης μέλος της Διεθνούς Εταιρείας Μουσικολογίας (International Musicological Society – IMS) και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του

Συλλόγου των Φίλων της Ελληνικής Μουσικής Βιβλιοθήκης.

Σακαλλιέρος Γιώργος

Ο Γιώργος Σακαλλιέρος είναι λέκτορας ιστορικής μουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, με έμφαση στη μελέτη της νεοελληνικής μουσικής (19^{ος}–20^{ος} αι.). Γεννήθηκε στο Tübingen της Γερμανίας (1972). Διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών (2005) και αριστούχος απόφοιτος του αντίστοιχου Τμήματος του Α.Π.Θ. (1996). Διπλωματούχος σύνθεσης, ανωτέρων θεωρητικών (τάξη Α. Μπαλτά) και κιθάρας από το Ωδείο Μουσικό Κολλέγιο Θεσσαλονίκης. Έχει πραγματοποιήσει επιστημονικές ανακοινώσεις σε διεθνή συνέδρια μουσικολογίας και ελληνικής φιλολογίας στην Ελλάδα και το εξωτερικό και έχει δημοσιεύσει ελληνικά και ξενόγλωσσα επιστημονικά μουσικολογικά άρθρα. Είναι συγγραφέας του βιβλίου *Γιάννης Κωνσταντινίδης (1903–1984). Ζωή, έργο και συνθετικό ύφος* (Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 2010). Ως συνθέτης, έχει γράψει έργα για ορχήστρα, ορχήστρα και χορωδία, σύνολα μουσικής δωματίου, φωνητικά σύνολα αλλά και για σόλο όργανα. Έχει κερδίσει το Α΄ βραβείο στον 1^ο Πανελλήνιο Διαγωνισμό Σύνθεσης «στη μνήμη Δ. Δραγατάκη» της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών (2004) και έργα του έχουν παιχθεί σε Αθήνα (Μέγαρο Μουσικής Αθηνών) και Θεσσαλονίκη. Είναι τακτικό μέλος της Διεθνούς Μουσικολογικής Εταιρίας (IMS), της Εταιρίας Διεπιστημονικής Μουσικολογίας (SIM) και της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών.

Σπυρίδης Χαράλαμπος Χ.

Γεννήθηκε στη Ξάνθη το 1948. Μουσικές σπουδές (φλάουτο, κλαρινέτο, σαξόφωνο τενόρο) πραγματοποίησε στη Φιλαρμονική του Δημοτικού Ωδείου Ξάνθης (1958–72) με διδασκάλους τους Κωνσταντίνο Μιχακόπουλο, Θεόδωρο Παπαλεξανδρίδη, Νικόλαο Κουρσουμτζόγλου. Θεωρητικά εσπούδασε με τον Θεόδωρο Μιμικό. Διδάχθηκε Βυζαντινή μουσική από τους Παπανικολάου Θρασύβουλο, Ταλιαδώρο Χαρίλαο, Σουρλατζή Δημήτριο, Θεοδοσόπουλο Χρύσανθο.

Έλαβε Πτυχίο Φυσικής (1972), Μεταπτυχιακό Δίπλωμα (Master) ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ (ΡΑΔΙΟΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑΣ) (1977–79) και Διδακτορικό Δίπλωμα (1983) από το Τμήμα Φυσικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Υπηρέτησε στο Εργαστήριο της Γ΄ Έδρας Φυσικής του Α.Π.Θ. (1977–1993). Από το 1993 υπηρετεί ως Καθηγητής «Μουσικής Ακουστικής, Πληροφορικής» στο Τ.Μ.Σ. του Ε.Κ.Π.Α. Ίδρυσε και διευθύνει το «Εργαστήριο Μουσικής Ακουστικής Τεχνολογίας» και είναι Διευθυντής του Τομέως «Τεχνολογίας Ήχου, Μουσικοπαιδαγωγικής & Βυζαντινής Μουσικολογίας» του Τ.Μ.Σ. του Ε.Κ.Π.Α.

Διδακτικοί και ερευνητικοί τομείς: Φυσική και Μουσική Ακουστική, Μαθηματικά της Μουσικής, Θόρυβος-Ηχοπροστασία, Ακουστική κλειστών χώρων, Βιοακουστική, Ψυχοακουστική, Ηλεκτροακουστική, Αρχαία Ελληνική μουσική παρά Πυθαγόρα και Πλάτωνι, Βυζαντινόν Ηρμωσμένον, Μουσική με Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές, Επικοινωνία των ανθρώπων με τη χρήση «φυσικών» και «σφυρικών» γλωσσών.

Συμμετείχε ως εισηγητής πρωτοτύπων ανακοινώσεων σε πλήθος Διεθνών και Τοπικών Συνεδρίων. Δημοσίευσε πολλές πρωτότυπες εργασίες σε έγκριτα διεθνή και ελληνικά επιστημονικά περιοδικά. Συνέγραψεν πενήντα (50) διδακτικά συγγράμματα προκειμένου να καλύψει τις διδακτικές ανάγκες των φοιτητών του εις τα μαθήματα, τα οποία εδίδασκε στο Τμήμα Φυσικής του Α.Π.Θ., στο Τ.Μ.Σ. της Σχολής Καλών Τεχνών του Α.Π.Θ. και διδάσκει εις

το Τ.Μ.Σ. του Ε.Κ.Π.Α.

Διετέλεσε Πρόεδρος του Τ.Μ.Σ. του Ε.Κ.Π.Α., Πρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Φυσικών, Μέλος του Κογκρέσου της Βαλκανικής Ένωσης Φυσικών, Πρόεδρος της Καλλιτεχνικής Επιτροπής του Υπ.Π.Δ.Β.Μ.Θ., Επιστημονικός συνεργάτης του Κέντρου Σύγχρονης Μουσικής (Κ. ΣΥ.Μ.Ε) του ΙΑΝΗ ΞΕΝΑΚΗ στην Αθήνα. Είναι τακτικόν μέλος του Φιλολογικού Συλλόγου ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ και μέλος του Ελληνικού Ινστιτούτου Ακουστικής (ΕΛ.ΙΝ.Α.).

Είναι έγγαμος και έχει δύο θυγατέρες, την Ελένη, καθηγήτρια Πληροφορικής και Πολυμέσων και τη Στυλιανή, Δικηγόρο.

Τρικούπης Αθανάσιος

Ο Θανάσης Τρικούπης γεννήθηκε στην Αλεξανδρούπολη και ξεκίνησε να μαθαίνει πιάνο σε ηλικία 5 χρονών. Συνέχισε τις σπουδές του στην Αθήνα όπου πήρε το Δίπλωμα Πιάνου με καθηγητή τον Δημήτρη Τουφεξή, Δίπλωμα Σύνθεσης με καθηγητή τον Γιάννη Ιωαννίδη, Δίπλωμα Τσέμπαλου με καθηγητή τον Θωμά Καραχάλιο (όλα με Άριστα Παμψηφεί και Α΄ Βραβείο). Παράλληλα σπούδασε μηχανολογία (απόφοιτος του τμήματος Μηχ/γων – Μηχ/κών του Ε.Μ.Π.). Ολοκλήρωσε τις σπουδές του στο Πιάνο στο Conservatoire Européen de Musique de Paris, δίπλα στην Chantal Stigliani και τις σπουδές Σύνθεσης στο Μουσικό Πανεπιστήμιο του Graz, με τους Beat Furrer και George Friedrich Haas (Magister der Künste). Ακολούθως πραγματοποίησε διδακτορικές σπουδές στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. με επιβλέπουσα καθηγήτρια την Εύη Νίκα-Σαμψών και αναγορεύτηκε διδάκτορας της Μουσικολογίας.

Σε καλλιτεχνικό επίπεδο (ως διευθυντής χορωδίας, ορχήστρας και μουσικών συνόλων, ως σολίστ πιάνου, τσέμπαλου και ως συνθέτης) έχει συνεργαστεί με πολλούς καλλιτεχνικούς φορείς, όπως: Ακαδημαϊκές Συμφωνικές Ορχήστρες του Πανεπιστημίου της Ανδριανούπολης και του Ε.Μ.Π., με το Πανεπιστήμιο του Bielefeld, το Ensemble Neuer Musik του Μουσικού Πανεπιστημίου του Graz, το Musikforum και Hörfest της πόλης του Graz, με τον Σύνδεσμο Ελλήνων Ακαδημαϊκών του Βερολίνου, τον Οργανισμό του Μεγάλου Μουσικής Αθηνών και Θεσσαλονίκης, την Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης, τον Γαλλοελληνικό Σύνδεσμο Αθηνών, το Ινστιτούτο GOETHE, το Αμερικανικό Κολλέγιο, καθώς και με διάφορους Γερμανοελληνικούς Συλλόγους, διάφορα φεστιβάλ (Ρόδου, Μυκόνου, Σύρου, Ζακύνθου, Λευκάδας), κ.α.

Έχει διδάξει στο Μουσικό Τμήμα του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ., στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Δ.Π.Θ.

Ο Θανάσης Τρικούπης είναι μεταδιδακτορικός ερευνητής του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ε.Κ.Π.Α. με κύρια ερευνητική δραστηριότητα τη σύγχρονη ελληνική μουσική.

Φούλιας Ιωάννης

Λέκτορας «Συστηματικής Μουσικολογίας. Θεωρίας της Μουσικής (18^{ου}–19^{ου} αιώνας)» στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (προσωπική ιστοσελίδα: <http://users.uoa.gr/~foulias>).

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1976. Πραγματοποίησε μουσικές σπουδές στο Δημοτικό Ωδείο Καλαμάτας (πτυχία αρμονίας, αντιστίξεως, φούγκας και πιάνου, 1994–1998) και σπούδασε μουσικολογία στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών (πτυχίο το 1999 και διδακτορικό δίπλωμα το 2005, με διατριβή για τα *Αργά μέρη σε μορφές σονάτας στην κλασική περίοδο*). Είναι μέλος της Συντακτικής και της Επιστημονικής Επιτροπής του

περιοδικού *Πολυφωνία* καθώς και των αντίστοιχων επιτροπών του περιοδικού *Μουσικολογία*. Έχει συμμετάσχει στο διεθνές ερευνητικό πρόγραμμα RIPM, σε επιστημονικές ημερίδες και διεθνή συνέδρια. Έχει επίσης δημοσιεύσει δεκάδες πρωτότυπα άρθρα, καθώς και μεταφράσεις βιβλίων (του Κ. Φλώρου και του Ν. Cook) αλλά και μικρότερων μελετών. Το 2011 κυκλοφόρησε από τον εκδοτικό οίκο «Παπαρηγορίου – Νάκας» η μονογραφία του *Οι δύο σονάτες για πιάνο του Δημήτρη Μητρόπουλου: Από τον ύστερο ρομαντισμό στην Εθνική Σχολή Μουσικής*.

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εμπίπτουν στα ακόλουθα πεδία: θεωρία των μουσικών μορφών (από τον 18^ο έως τον 21^ο αιώνα), εξελικτική θεώρηση ειδών και μορφών της ενόργανης μουσικής στο μπαρόκ, τον κλασικισμό και τον ρομαντισμό, μορφολογία και μουσική ανάλυση.

Χάρδας Κώστας

Ο Κώστας Χάρδας είναι λέκτορας συστηματικής μουσικολογίας στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. Σπούδασε πιάνο και ανώτερα θεωρητικά στο Αθηναϊκό Ωδείο και μουσικολογία στο Α.Π.Θ. Με υποτροφία της Ακαδημίας Αθηνών συνέχισε τις σπουδές του στην Αγγλία (Master στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου και διδακτορική διατριβή στο Πανεπιστήμιο του Surrey). Παρακολούθησε σεμινάρια πιάνου με τους Δόμνα Ευνουχίδου, Μαρτίνο Τιρίμο, Roberto Szidon, Philip Fowke και Andrew Wilde.

Η διατριβή του κυκλοφορεί από γερμανικό εκδοτικό οίκο υπό τον τίτλο *The music for solo piano of Yannis A. Papaioannou up to 1960: An analytical, biographical and contextual approach*. Έχει παρουσιάσει ανακοινώσεις σε συνέδρια και έχει δημοσιεύσει στα παρακάτω πεδία: ανάλυση και θεωρία της μουσικής, νεοελληνική μουσική, μουσική του δέκατου ένατου και του εικοστού αιώνα.

Ως πιανίστας εμφανίστηκε σε ρεσιτάλ και συναυλίες μουσικής δωματίου στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και είναι μέλος του συνόλου *Piandemonium*. Τον Μάιο του 2013 θα κυκλοφορήσει ηχογράφησή του με έργα για σόλο πιάνο σόλο πιάνο και μουσικής δωματίου του Γ.Α. Παπαϊωάννου για την εταιρία Naxos.

Ψαλτοπούλου Ντόρα

Η Ντόρα Ψαλτοπούλου είναι διδάκτωρ του Παιδαγωγικού Τμήματος του Α.Π.Θ. (θέμα διατριβής: «Η μουσική δημιουργική έκφραση ως θεραπευτικό μέσο σε παιδιά με συναισθηματικές διαταραχές»), απόφοιτη του μεταπτυχιακού προγράμματος μουσικοθεραπείας του New York University (Master of Arts), διπλωματούχος πιάνου από το Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης και απόφοιτος του Τμήματος Γαλλικής Φιλολογίας του Α.Π.Θ. Από το 1992 εργάζεται στη Θεσσαλονίκη ως μουσικοθεραπεύτρια.

Σε συνεργασία με το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα σπουδών του New York University πραγματοποιεί στην Θεσσαλονίκη και στην Αθήνα εκπαιδευτικά προγράμματα για τη Μουσικοθεραπεία από το 1996.

Από το 2011 είναι λέκτορας στο Τ.Μ.Σ., Α.Π.Θ.

Είναι ιδρυτικό και τακτικό μέλος της Ελληνικής Ένωσης για τη Μουσική Εκπαίδευση (ΕΕΜΕ) και του Ελληνικού Συλλόγου Καταρτισμένων Επαγγελματιών Μουσικοθεραπευτών (ΕΣΚΕΜ, ΕΣΠΕΜ).

Είναι professional member στην Αμερικανική Ένωση Μουσικοθεραπείας (AMTA), από όπου

έχει τον τίτλο της Certified Music Therapist (CMT).

Είναι τακτικό μέλος της Φροϋδικής Εταιρίας Β.Ε.

Glinka Beata Iwona

Η Beata Iwona Glinka γεννήθηκε στο Kwidzyn της Πολωνίας. Σε ηλικία 18 ετών πήρε δίπλωμα φλάουτου από το Μουσικό Λύκειο του Gdansk με την υψηλότερη διάκριση και παράλληλη ειδίκευση στη διδασκαλία. Συνέχισε στη Μουσική Ακαδημία του Gdansk απ' όπου και αποφοίτησε το 1994 με *Master of Music in Performance*. Το 2009 αναγορεύτηκε διδάκτωρ ενόργανης μουσικής τέχνης στη Μουσική Ακαδημία της Κρακοβίας για τη διατριβή της με θέμα τη μουσική για φλάουτο του Brian Ferneyhough και το 2012 αναγορεύτηκε διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών για τη διατριβή της με θέμα τη σύγχρονη ελληνική μουσική για σόλο φλάουτο.